

Nacionālās kultūras padomes sēde Nr. 51

Sēdes norises laiks un vieta: **2025. gada 19. jūnijs, plkst. 15:30–17:25**

Sēde notiek klātienē, Kultūras ministrijas (KM) Lielajā zālē, K. Valdemāra ielā 11a, un tiešsaistē, platformā *MS Teams*.

Sēdes darbu vada:

Maija Pavlova

Latvijas Teātra padomes priekšsēdētāja; Nacionālās kultūras padomes priekšsēdētāja.

Sēdē piedalās Nacionālās kultūras padomes (NKP) locekļi:

Kaspars Kondratjuks

(attālināti, *MS Teams*)

Lolita Tomsone

Inga Brūvere

Dagnija Baltiņa

(attālināti, *MS Teams*)

Ināra Dundure

(attālināti, *MS Teams*)

Ints Teterovskis

Anda Laķe

Ināra Bula

Gunta Vīksna

(attālināti, *MS Teams*)

Dace Jurka

(attālināti, *MS Teams*)

Edvīns Krieviņš

Baiba Moļņika

Renāte Punka

Dzidra Šmita

(attālināti, *MS Teams*)

Iveta Derkusova

(attālināti, *MS Teams*)

Ingūna Slaidiņa

(attālināti, *MS Teams*)

biedrības „Kaņepes laikmetīgās kultūras centrs” radošais direktors, kultūras ministres uzaicināts padomes loceklis;

muzeja „Žaņa Lipkes memoriāls” direktore, kultūras ministres uzaicināta padomes locekle;

biedrības „Latvijas Radošo savienību padome” valdes priekšsēdētāja;

biedrības „Laiks kultūrai” valdes priekšsēdētāja;

biedrības „Latvijas Pašvaldību savienība” padomniece izglītības un kultūras jautājumos;

Dziesmu un deju svētku padomes priekšsēdētāja vietnieks;

Mākslu un kultūras universitāšu sadarbības padomes locekle, Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) prorektore zinātniskajā darbā;

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītāja un deleģēta pārstāve;

Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) Stratēģiskās plānošanas un administratīvās nodaļas vadītāja, **Signes Pujātes**, LNKC direktore, vietā;

Latvijas Kultūras darbinieku biedrības valdes locekle;

Latvijas Kultūras darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs;

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāre;

Latvijas Literatūras un grāmatniecības padomes priekšsēdētāja;

Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja;

Latvijas Muzeju padomes priekšsēdētāja

Arhīvu padomes priekšsēdētāja

Solvita Krese	Latvijas Vizuālās mākslas padomes priekšsēdētāja;
Gatis Didrihsons	Nacionālās Arhitektūras padomes priekšsēdētājs;
Inguna Elere	Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētāja vietniece, Karine Kalniņa , Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētājas, vietā;
Barbara Freiberga (attālināti, <i>MS Teams</i>)	Kultūrizglītības padomes priekšsēdētāja;
Ģirts Majors (attālināti, <i>MS Teams</i>)	Latvijas Pasākumu rīkotāju un pasākumu producentu padomes priekšsēdētājs.

Sēdē piedalās Kultūras ministrijas (KM) pārstāvji:

Agnese Lāce	kultūras ministre;
Dace Vilsons	KM valsts sekretāre;
Līna Birzaka-Priekule	kultūras ministres biroja vadītāja;
Baiba Zakevica (attālināti, <i>MS Teams</i>)	KM valsts sekretāres vietniece
Zanda Saulīte (attālināti, <i>MS Teams</i>)	KM ES fondu departamenta direktore
Laura Turlaja	KM Kultūrpolitikas departamenta direktore;
Dace Vizule	KM Sabiedrisko attiecību nodaļas

Sēdi protokolē: Jana Šakare.

Sēdē nepiedalās: **Miks Magone, Krišjānis Sants, Valts Ernštreits, Egils Šēfers, Gints Grūbe, Regīna Kaupuža.**

Tiek konstatēts, ka no 28 (divdesmit astoņiem) Nacionālās kultūras padomes (turpmāk tekstā – NKP) locekļiem klātesoši klātienē un tiešsaistē ir 22 NKP locekļi vai NKP locekļu deleģēti pārstāvji. Divi Nacionālās kultūras padomes locekļi nevarēja ierasties sēdē vai pieslēgties attālināti un ir deleģējuši pārstāvjus savā vietā: **Signe Pujāte** dalībai sēdē ir deleģējusi **Guntu Vīksnu**, Latvijas Nacionālā kultūras centra Stratēģiskās plānošanas un administratīvās nodaļas vadītāju; **Karine Kalniņa** ir deleģējusi **Ingunu Eleri**, Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētāja vietnieci.

M. Pavlova informē par notikušajām izmaiņām NKP sastāvā, kas apstiprinātas ar KM 2025. gada 19. jūnija rīkojumu Nr. 2.5-1-99 “Par grozījumiem Kultūras ministrijas 2024. gada 5. novembra rīkojumā Nr. 2.5-1-158 „Par Nacionālās kultūras padomes sastāva apstiprināšanu””: biedrība “Laiks kultūrai” kā pārstāvi NKP ir deleģējusi **Dagniju Baltiņu**, biedrības “Laiks kultūrai” valdes priekšsēdētāju; Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde kā nozares pārstāvi NKP ir deleģējusi **Ināru Bulu**, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītāju. Latvijas Dejas padomes sastāvs ir mainījies un līdz ar to ir mainījusies arī padomes priekšsēdētāja. Šobrīd **Regīna Kaupuža**, Latvijas Dejas padomes priekšsēdētāja, apstiprināta kā Latvijas Dejas padomes pārstāve NKP.

NKP vienbalsīgi apstiprina plānoto darba kārtību:

1. Informācija par valsts budžetu 2026. gadam (KM ziņojums un prezentācija).
2. Latvijas Kultūras akadēmijas un SKDS kultūras patēriņa pētījums "Kultūras aktivitātes barometrs 2024" (Prof. A. Laķe, LKA zinātņu prorektore, prezentācija).
3. Par vērtēšanas ekspertiem ES fondu konkursā (Z. Saulīte, KM Eiropas Savienības fondu departamenta direktore).

1. Informācija par valsts budžetu 2026. gadam

A.Lāce informē, prezentācijas formā:

- (1) Budžeta sasniedzamo rezultātu izpilde šobrīd kopumā ir sekmīga.
- (2) Kā sadalās kultūras budžets dažādām kultūras politikas un darbības jomām 2024. gadā — kultūrizglītībai apmēram trešdaļa no KM budžeta, kultūras mantojuma saglabāšanai un uzturēšanai arī nedaudz mazāk par trešdaļu; tāpat arī kultūras telpas attīstībai, kas ietver arī atbalstu profesionālajām koncertorganizācijām, valsts teātriem u. c. līdzīgām organizācijām. Sabiedrības integrācijas un mediju politikas pasākumu īstenošanai — aptuveni divi procenti no KM budžeta, un vēl aptuveni trīs procenti — nozares vadībai un kultūras politikas plānošanai, proti, ministrijas ikdienas darba izmaksas. Otrajā diagrammā zaļā krāsā iezīmēti izdevumi izglītībai un zilā krāsā ir visas pārējās kultūras jomas, atpūta reliģija. 1 % sabiedriskās kārtības nodrošināšanai ir izdevumi sabiedrības saliedētības veicināšanai. [Šajā slaidā minēti arī] arī visi plānošanas dokumenti — gan Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam, gan kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.–2027. gadam “Kultūrvalsts”, gan Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam, un arī Latvijas mediju politikas nostādnes 2024.–2027. gadam, kas apstiprinātas pagājušogad.
- (3) Pagājušajā gadā sekmīgi pieteicāmies ES fondu līdzekļiem, tomēr pagājušogad attiecībā uz šā gada budžetu bija arī jāpieņem sāpīgi lēmumi. Par procentuālo sadalījumu KM budžetā - piemēram, 2020. un 2021. gadā bija liela daļa izdevumu bija no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, kas ietekmēja kopējo pieejamā finansējuma apjomu. Sekojošajos gados finansējuma apjoms stabils. Nākotnes prognoze, ka finansējums stabils, bet bez izaugsmes.
- (4) Izaugsme plānota VKKF budžetā, jo tas ir piesaistīts akcīzes nodoklim. Šogad tā izaugsme bija aptuveni 1,6 milj. *euro*, nākamā gada prognoze — aptuveni 0,8 milj.
- (5) Šogad vēl nav skaidrs kāds būs izvirzāmo prioritāro pasākumu fokuss un formāts. KM ir izvirzījusi šādas prioritātes: muzeju nozares darbinieku atalgojuma palielinājums; kultūras mantojuma saglabāšana un noturība krīzes situācijās; žurnālistu drošība un aizsardzība; kultūras nozares datu centra kiberdrošība, sagatavošanās 2028. gada Dziesmu un deju svētkiem; NVO fonda attīstība un noturīgas sabiedrības veidošana un vēl vairākas mazākas aktivitātes.
- (6) Kāpēc uzmanība pievērsta tieši muzeju nozarei? Redzam salīdzinājumu ar parējām Baltijas valstīm: muzeja speciālista atalgojumu mākslas muzejos (Latvijā 1180 *euro*, Lietuvā un Igaunijā attiecīgi 1714 un 2300 *euro*); redzam arī, ka apmeklējumu skaits ir līdzvērtīgs, Igaunijā gan ir nedaudz augstākas biļešu cenas. Salīdzinoši zemajam Latvijas muzeju speciālistu atalgojumam ir saistība arī ar to, kurā mēnešalgu grupā muzeju speciālisti ir klasificēti. Lielākā daļa valsts muzeju atrodas Rīgā, kur vidējais atalgojums ir krietni augstāks, nekā 1180 *euro* un tas ir liels izaicinājums — kā noturēt speciālistus muzejā un nozarē, kā motivēt speciālistus muzeja darbam.
- (7) Kādas ir nākotnes prognozes? Tas šobrīd ir ļoti aktuāls jautājums publiskajā telpā. Jau noteikti zināms par vispārējā valdības vienošanos virzīties uz 5 % no IKP novirzīšanu aizsardzībai.

(8) Noteikts samazinājuma apmērs, kāds būtu jāpanāk visā valsts pārvaldē. Tāpat ir noteiktas arī izdevumu pozīcijas, kas nav pakļautas samazināšanai, piemēram, ar ES fondu projektu īstenošanu saistītie izdevumi, ar drošību un aizsardzību saistītie izdevumi u. c. nesamazināmie izdevumi. Šobrīd ir noteikts izdevumu samazināšanas mērķis 150 milj. euro, kas ir aptuveni 8 % no katras ministrijas, tā teikt, aizskaramā budžeta. KM noteiktā samazināmā summa nozīmē, ka Kultūras ministrijai ir jānodrošina aptuveni 10% procenti no kopējā samazinājuma apjoma. Satraucoši, ka arī Izglītības un zinātnes ministrijai (IZM) noteiktā samazināmā summa ir aptuveni 22 milj. euro, kas ir milzīgs apjoms; arī Tieslietu ministrijai ir noteikts liels samazināmais apjoms. Tās ir nozares, kuras šis samazinājums visvairāk ievaino, ir tās, kuras nodrošina pamatfunkcijas, kas svarīgas mūsu sabiedrības tālākai jēdzīgai attīstībai. “Progresīvie” šim daļējuma konceptam nepiekrīt un no savas puses joprojām rosina vairāk domāt par horizontāliem principiem samazinājuma panākšanā, piemēram, pārskatot prēmijas un naudas balvas, kas valsts pārvaldei izmaksā aptuveni 50 milj. gadā. Šis nav gala variants, arī pārējiem [koalīcijas partneriem] ir priekšlikumi, kā panākt šo samazinājumu, par to vēl tiks diskutēts.

(9) KM uzskata, ka VKKF finansējums nebūtu pakļaujams samazināšanai; nebūtu aizskarams Eiropas Kultūras galvaspilsētas finansējums; iezīmētais finansējums no Senatnes loterijas ieņēmumiem; starptautiskās iemaksas, Mediju atbalsta fonda finansējums; Dziesmu un deju svētku finansējums; pašu ieņēmumi.

(10) Šobrīd izveidots sākotnējais piedāvājums aptuveni 8 milj. *euro* samazinājumam, kas ietvertu vecāku iesaistes palielināšanu profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas izglītības apgūvē. Jo ir pašvaldības, kur vecāku līdzfinansējums ir nulle, četri vai astoņi euro [mēnesī]. Jāpiebilst, ka runa nav par iedzīvotāju grupām, kuras ir atbrīvotas no iemaksām vai kurām pienākas atlaide. Rīgā vecāku līdzfinansējums ir ap 20 *euro* mēnesī, ja bērns vai jauniešs apmeklē nodarbības mūzikas vai mākslas skolā trīs vai četras reizes nedēļā. Šķiet, šī sistēma būtu pārskatāma. Nepieciešama arī labāka sinerģija ar interešu izglītību. Pieņemtais profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas izglītības standarts ļauj pievienoties ievirzes programmām arī vēlākā posmā, ja ir noteiktas prasmes ir apgūtas interešu izglītības nodarbībās. Domāju, ka dialogā ar pašvaldībām būs iespējams rast risinājumu. Otra piedāvājuma daļa ietver muzeju, bibliotēku, teātru, koncertorganizāciju, mūzikas un mākslas vidusskolu u.c. valsts kultūras iestāžu pašu ieņēmumu daļas palielināšanu kopējā iestādes finansējumā. Tas nozīmē, ka dotācija būs mazāka un dotācijas samazinājumu aicinām kompensēt, pievienojot 1 *euro* pie vidējās biļetes cenas. Pagājušogad šis aicinājums attiecās tikai uz valsts kapitālsabiedrībām, šogad redzam, ka tas visdrīzāk būs jāattiecina uz visu nozari, solidāri. Muzeju, bibliotēku, arhīvu pašu ieņēmumu daļa, visticamāk, būs jāpalielina.

(12) Piedāvājam arī valsts iestāžu arhīva funkciju centralizēšanu, to kā iespējamu redz arī Latvijas Nacionālā arhīva direktore. Jāpiebilst, ka šis pasākums gan nenestu tūlītējus ieguvumus un ietaupījumu, bet ļautu efektīvīzēt resursus, darbu un ietaupīt ilgtermiņā. Jo 150 milj. euro samazinājums 2026. gadā ir tikai sākums. Prognoze ir, ka būs nepieciešams veikt strukturālas pārmaiņas un ietaupīt vēl.

(13) Daži budžeta pārskatīšanā izskanējušie priekšlikumi, tajā skaitā no sociālajiem partneriem: pārskatīt vai iesaldēt VKKF finansējumu, samazināt finansējumu vai nefinansēt NVO un Mediju atbalsta fondu, izskatīt konsolidēšanas iespējas kultūrizglītībā (vairāk fokusējoties uz kultūras augstskolu apvienošanas iespēju), kāpināt valsts kapitālsabiedrību ieņēmumus un celt cenas kultūras pakalpojumiem, neveikt bezjēdzīgus pētījumus par sklandraušiem u. tml., nedublēt funkcijas un uzdevumus ar citiem resoriem: atbalstu kino jomā — ar Ekonomikas ministriju vai atbalstu diasporai — ar IZM un Ārlietu ministriju (ĀM), īsti neizprotot, ka tas ir atbalsts dažādām

funkcijām, kas nepārklājas. Piemēram, KM atbalsta Dziesmu un deju svētku tradīcijas uzturēšanu un attīstību diasporā, IZM atbalsts ir latviešu valodas apguvei latviešu skolās, ĀM atbalsta diasporas NVO, katram no šiem atbalsta mehānismiem ir savs mērķis.

Tāds ir mūsu piedāvājums, lai samazinātu izdevumus par aptuveni 8 milj. *euro* no nepieciešamajiem 13,6 milj. *euro*. Labprāt dzirdētu NKP pārstāvju viedokļus, priekšlikumus, idejas.

Jautājumi un diskusija. **I. Teterovskis** komentē par to, ka vienlaikus tiek palielināts valsts atbalsts ārvalstu ražojumu patēriņam — elektroauto iegādei, ko var atļauties tikai jau samērā nodrošināti iedzīvotāji. Bet kultūras produkts lielākoties tiek ražots un patērēts šeit, iekšēji. **A. Lāce** piebilst par Latvijas Nacionālās operas un baleta veikto izvērtējumu par to, kā valsts dotācija atgriežas ekonomikā caur nomaksātajiem nodokļiem. **R. Punka** norāda, ka nodokļu (konkrēti, PVN) palielināšana kultūras nozarēm rada apgrieztu efektu; literatūras un grāmatniecības nozares pieredze liecina, ka nodokļu palielināšana grāmatniecībai samazināja apgrozījumu un nozares kopējo pienesumu ekonomikā nodokļu veidā, bet nodokļu samazināšana — palielināja nodokļu ieņēmumus no nozares. **B. Moļņika** komentē, ka būtu svarīgi skatīties uz kultūru ne tikai, kā aizsardzības funkciju, bet arī kā attīstības funkciju. Doma, ka kultūra ir greznība, ko varam atļauties tikai tad, ja apmierinātas eksistenciālās vajadzības, ved uz sabiedrību, kura nebūs spriestspējīga un kurai ir vienalga, kurā valstī dzīvot. Zaudējot nemateriālo kultūras mantojumu, zaudējam savu unikalitāti un iespēju ar šo unikalitāti pelnīt. Neredzam kultūru kā daļu no ekonomikas, redzam kultūru tikai kā aizsargājamu lietu. **A. Laķe** turpina ar domu, ka varbūt nepieciešams plašāks kultūras nozaru paziņojums par to, ka kultūra ir resurss, finanšu un simboliskais kapitāls, pašas valsts pastāvēšanas resurss. Jautājums, kādā veidā. **I. Teterovskis** uzsver, cik būtiski ir šodienas ārējo drošības draudu apstākļos līdztekus materiālajam kultūras mantojumam sargāt nemateriālo kultūras mantojumu, kas veido arī mūsu ikdienu, mūsu vērtības. **A. Lāce** piebilst, ka bieži attiecībā uz kultūras jomu dominē populistisks, vienkāršots diskurss un kultūras nozaru pārstāvjiem varbūt ir tā iespēja nedaudz kļiedēt šo skaļo, vienkāršoto diskursu publiskajā telpā. **M. Pavlova**: izskanēja, ka kapitālsabiedrības pašas izlemj, kādā veidā kāpināt ieņēmumus un kā izlietot samazināto valsts dotāciju. Varbūt jārunā par to, kas šī samazinājuma gadījumā netiks radīts, piemēram, izrādes bērniem; vai par to, ka tiks veidots vairāk izklaidējoša satura. **A. Lāce** piekrīt, ka katras nozares padome varētu aktualizēt, ko nozīmētu dotāciju samazinājums vai VKKF finansējuma samazinājums konkrētajai nozarei; kas būs tās lietas, ko katra nozare izlems nedarīt. **I. Brūvere**: VKKF finansējuma samazināšana nozīmē atteikšanos no procesa daļas. **I. Derkusova** vērš uzmanību uz to, ka, pirmkārt, tieši kultūras mantojuma noturības krīzēs un civilās aizsardzības plānu un to apdraudējumu, kuru ēnā dzīvojam, kontekstā, muzeju nozarei ir ļoti tieša saistība ar aizsardzības aspektu. Piekrīt I. Teterovskim, ka tas attiecas arī uz nemateriālo kultūras mantojumu un mūsu garīgās dzīves aspektu kvalitātes uzturēšanu. Otrkārt, attiecībā uz muzeju biļešu cenām ir jāievēro proporcija. Palielinot biļešu cenas saprātīgi, redzam pašu ieņēmumu pieaugumu. Bet, palielinot virs šīs smalkās proporcijas, varam iegūt apmeklējumu skaita un pašu ieņēmumu samazinājumu. Treškārt, jautājums par plānošanu: vai šobrīd jau ir ieskaits, cik liels varētu būt dotācijas samazinājums? **D. Vilsone**: lēmums nav pieņemts, šobrīd notiek diskusiju process, un risinājumu meklēšana. Finanšu ministrija (FM) ir norādījusi, ka ir jābūt gataviem arī citiem scenārijiem (lielāks samazinājums, nekā šobrīd minētie 150 milj. *euro*). Līdz jūlija beigām FM pārliecināsies par to, ko visi resori ir iesnieguši un vai uzstādītais mērķis, samazinājums par 150 milj., ir sasniegts. Pēc tam debates turpināsies un tiks meklēti nākamie risinājumi. Kā jau redzējāt, arī KM tai uzstādīto mērķi pagaidām nav sasniegusi. Šobrīd pašu ieņēmumu potenciālais pieaugums (1 euro uz biļeti) ir rēķināts mehāniski pret apmeklējumu skaitu. Kopējais izdevumu

pārskatīšanas process plānots tā, ka līdz augustam tehniskie risinājumi, ko iesniegs katrs resors/ministrija, tiks ietverti izdevumu pārskatīšanas ziņojumā, ko ik gadu augustā FM virza uz Ministru kabinetu. Par kopējo budžeta ietvaru diskusijas varētu būt vēl ilgāk, pat līdz oktobrim vai novembrim. **B. Freiberga** atgriežas pie tēmas par kultūras nozīmīgumu un kultūras un ekonomikas tiešo saistību un atsaucas uz pētījumu, kurā konstatēts, ka katrs kultūrā ieguldītais euro ienes ekonomikā divus ar pusi eiro. Bieži vien redzam, ka kāda sākotnēji vienkārša kultūrvietu ir izaugusi par labi attīstītu, uzņēmējiem pievilcīgu ekonomiskās darbības centru, tā veidojot ekonomiski veiksmīgu vietu, ne tikai kultūrvietu. Runājot par to, ka kultūras aktīvie patērētāji ir salīdzinoši šaurs loks — varbūt jāskatās arī tas, cik daudz kultūras iestādes dodas uz reģioniem? Bērnus, skolēnus noteikti ietekmē programma “Latvijas skolas soma”, bet kā tas notiek pieaugušo līmenī? Ņemot vērā, ka šobrīd esmu viens no dalībniekiem KM iniciētajā pētījumā par sabiedrības saliedētības vektoriem, ko veic Latvijas Universitāte, gribēju pieminēt, ka krīžu noturības un nacionālās drošības kontekstā kultūrai ir ļoti būtiska nozīme sabiedrības saliedētībā. **G. Didrihsons** piekrīt, ka būtu labi jautāt nozaru padomēm, par to, kas ir tas būtiskākais, kas būtu uzturams un attīstāms; piekrīt arī par nemateriālo kultūras mantojumu, kas veido mūsu ikdienas struktūru — tas būtu jānotur, jo cilvēki ir vissvarīgākais. Vēl svarīgs aspekts būtu vairāk iesaistīt un piesaistīt privāto sektoru kultūrā, rast jaunus risinājumus, kas savukārt piesaistītu apmeklētājus un tūristus. **B. Moļņika** ierosina — ja mēs spētu uzrunāt pašvaldības, kam kultūra ir viens no to attīstības vektoriem — varbūt šo balsu piepulcēšana balsīm par to, ka kultūra ir drošība un attīstība, nenāktu par ļaunu? **I. Brūvere** par pamatojumiem, kāpēc nedrīkst pārskatīt VKKF finansējumu — jo tā finansējums nav sasniedzis pirmskrīzes līmeni, ņemot vērā arī inflāciju un izmaksu pieaugumu; turklāt dažām nozarēm tas ir vienīgais finansējums procesa nodrošināšanai. **I. Elere** jautā, kāds ir termiņš, kurā [nozaru konsultatīvās] padomes varētu sagatavot priekšlikumus? **A. Lāce** atbild, ka šobrīd FM līdz 30. jūnijam apkopo dažādus ierosinājumus, bet ar to process nebeigsies. Tiklīdz [nozaru] padomes var, lai tās sūta ierosinājumus un priekšlikumus, jo darbs ar šiem jautājumiem noritēs visu vasaru. **I. Teterovskis** komentē par Baltijas valstu salīdzinājumu — arī Igaunijā un Lietuvā konsolidē izdevumus; vai būtu iespējams salīdzinājums valstu līmenī, par dažādām kultūras nozarēm? Par sadarbību ar privāto sektoru — varbūt vispirms atļaut kultūras nozarēm brīvāk sadarboties ar privāto sektoru un piesaistīt privāto finansējumu, ziedojumus? **M. Pavlova**: Mēs viens otru saprotam, strādājam vienā jomā, bet kā veidot komunikāciju ārpus kultūras nozaru loka? Varbūt nepieciešams augustā sasaukt NKP sēdi? **D. Vilsone** piebilst, ka būtu svarīgi, lai kultūras nozaru pārstāvju argumenti izskan mediju vidē, raidījumos un diskusijās.

2. Latvijas Kultūras akadēmijas un SKDS kultūras patēriņa pētījums "Kultūras aktivitātes barometrs 2024"

A. Laķe informē, prezentācijas formā, par Latvijas kultūras akadēmijas, balstoties SKDS datos, veikto kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījumu “Kultūras aktivitātes barometrs 2024”¹. — kādi ir pētījuma galvenie vēstījumi, kādas ir kultūras patēriņa jaunākās tendences; par konkrētās grupas — senioru kultūras patēriņu un līdzdalību kultūrā, kā arī kultūras ietekmi uz sabiedrības saliedētību, piederības izjūtu; ietekmi uz spēju risināt sabiedrībai nozīmīgus jautājumus.

¹ Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums “Kultūras aktivitātes barometrs 2024” publicēts un pieejams KM mājaslapā, sadaļā “Par ministriju”, apakšsadaļā “Publikācijas un pārskati”, izvēlnē “Pētījumi”: <https://www.km.gov.lv/lv/media/50858/download?attachment>

3. Par vērtēšanas ekspertiem ES fondu konkursā

Z. Saulīte informē par .ES fondu programmu izsludināšanu: līdz šim izsludinātas programmas atbalstam infrastruktūrai, kur vērtēšanas prakse izstrādāta. Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) veido vērtēšanas komisiju, nepieciešamības gadījumā piesaistot ekspertus, kā piemēram pēdējos konkursos — no Latvijas Arhitektu savienības, Jaunā Eiropas *Bauhaus* kontaktpunkta.

Drīzumā tiks izsludināts konkurss, kurā atbalstu varēs saņemt kultūras organizācijas, kas regulāri strādā ar sabiedrības mazaizsargātajām grupām vai tām, kurām kultūras pakalpojumi mazāk pieejami. Vienam projektam būs iespējams saņemt atbalstu, gan satura veidošanai, gan kultūrvietas piekļūstamībai. Šo projektu vērtēšanai nepieciešami kultūras eksperti, kuri var izvērtēt organizācijas plānus, stratēģiju, pakalpojumu pieejamību un piekļūstamību, pamatojumu darbam ar konkrētām mērķgrupām, kam ir kultūras jomas konteksta pieredze un kuri var izvērtēt organizācijas līdz šim paveikto un tās reputāciju. Līdz ar to CFLA uzskata, ka konkursa par ekspertīzi izsludināšana nebūtu labākais variants. Tā kā Nacionālajai kultūras padomei ir tiesības deleģēt ekspertus šādās vērtēšanas komisijās, vēlamies NKP konceptuālu akceptu, ka, tad, kad tiks izsludināta projektu iesniegšana (2025. gada oktobris, novembris, decembra sākums), Nacionālā kultūras padome iesaistīsies vērtēšanā, deleģējot ekspertus. Kopējais pieejamais finansējums būs 15 milj. *euro*, plānots, ka būs salīdzinoši liela interese, jo par programmu jau interesējušās vairāk nekā 30 organizācijas. Ja visi projekta pieteicēji prasīs maksimālo summu, apstiprināti varētu tikt 15 projekti. Izvērtēšanas darbam būtu nepieciešami vismaz četri kultūras eksperti. Lūdzu sniegt pozitīvu vai negatīvu viedokli, vai kultūras nozares eksperti varētu tikt virzīti no Nacionālās kultūras padomes, lai varētu virzīt tālāk konkursa nolikumu.

Pēc **M. Pavlovas** un **B. Freibergas** jautājuma **Z. Saulīte** precizē, ka NKP būtu jāizvirza eksperti no sava vidus (nevis no kultūras nozarēm).

M. Pavlova pauž viedokli, ka iecere atbalstāma.

B. Freiberga informē, ka viņa organizācija potenciāli varētu piedalīties konkursā.

Z. Saulīte atbild, ka ekspertus varēs nominēt septembrī, kad būs saņemti pieteikumi un potenciāli divi NKP locekļi ir tādi, kuru organizācijām bijusi interese par projektu iesniegšanu.

M. Pavlova precizē, ka šādā gadījumā 4 ekspertus no 28 būs iespējams izvirzīt.

Nacionālā kultūras padome vienojas, ka konceptuāli tiek atbalstīts priekšlikums, ka padome septembrī virzīs četrus pārstāvjus darbam ES fondu projektu vērtēšanas komisijā.

Lēmums tiek pieņemts vienbalsīgi.

Sēde tiek slēgta 17:25.

Nacionālās kultūras padomes priekšsēdētāja:

M. Pavlova

Nacionālās kultūras padomes sekretāre:

J. Šakare

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu